

УДК 378.011.3-051:5]:614.8-053.5
DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2019.23.183227>

ОЛЬГА КРОПИВКА
ORCID ID 0000-0001-7790-7071

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ОПЕРАЦІЙНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ КОМПОНЕНТ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

У статті на основі аналізу теоретичної літератури схарактеризовано операційно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи. З'ясовано, що операційно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи відбиває найбільш значущі групи умінь майбутніх учителів природничих дисциплін, які необхідні для успішного процесу організації безпечної життєдіяльності школярів: прогностичні, організаторські, комунікативні, гностичні, дослідницькі та проєктувальні.

Ключові слова: готовність; компонент; майбутній учитель; природничі науки; безпечна життєдіяльність; учні старшої школи

Постановка проблеми. Нині події, що відбуваються на сході України, актуалізують нові вимоги до підготовки учителів, зокрема, учителів природничих дисциплін, здатних до ефективної організації безпечної життєдіяльності учнів. З іншого боку, сучасні трансформаційні процеси, які відбуваються в Україні, що обрала європейський вектор розвитку, потребують відповідного рівня підготовки педагогів, до яких висуваються високі вимоги щодо професійних якостей, загальної готовності до ефективного застосування професійних знань, умінь та навичок під час виконання професійних обов'язків. У цьому контексті модернізація змісту педагогічної освіти у вітчизняних закладах вищої освіти посилюється в напрямі формування готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи.

Аналіз останніх досліджень. Проблематику підготовки сучасної молоді до безпечної життєдіяльності та формування в неї культури безпеки життєдіяльності досліджувало багато вчених-педагогів, серед яких: В. Акімов, Л. Буєва, В. Березуцький, Ю. Бойчук, Ю. Воробйов, В. Гафнер, С. Гвоздй, В. Девисілов, С. Дембіцька, О. Запорожець, М. Зоріна, Ю. Іванов, І. Кобилянська, О. Кобилянський, Л. Коженевский, В. Мельник, В. Михайлюк, В. Мошкін, Н. Лизь, І. Немкова, О. Пуляк, В. Сапронов, Л. Сорокіна, О. Телешак, Р. Цаліков, О. Шароватова, Л. Шершнев, С. Якушева, З. Яремко та інші. Теоретико-методичні аспекти підготовки майбутніх учителів природничих наук досліджували Д. Біда, Л. Білявська, В. Іщенко, С. Калаур, Л. Нікітченко, Н. Левчук, С. Люленко, І. Мороз, Т. Мостіпака, В. Оніпко, І. Сотніченко, С. Стрижак, Н. Чайченко, О. Ярошенко. Утім проблема формування готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи потребує структурно-компонентного аналізу.

Мета статті – схарактеризувати операційно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів природничих дисциплін до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи.

Виклад основного матеріалу. Готовність майбутніх учителів природничих дисциплін до організації безпечної життєдіяльності учнів потраковується як професійно важлива властивість особистості, яка визначає потреби, мотиви, світогляд, установки й цілі діяльності студентів у сфері безпеки життєдіяльності, та характеризує їх спрямованість на продуктивну взаємодію з учнями старшої школи (Кропивка, 2019).

У науково-педагогічній літературі (С. Вітвицька, С. Волгіна, О. Дорошенко, М. Дяченко, Л. Кандибович, Л. Іванова, Ю. Мусхаріна, Т. Петухова, К. Оглоблін та інші) найпоширенішими компонентами готовності є мотиваційний (альтернативні назви – цільовий, мотиваційно-ціннісний, мотиваційно-орієнтаційний); когнітивний (поширені й інші терміни – змістовий, змістовно-операційний, пізнавальний; операційний (альтернативні назви – технологічний, операційно-діяльнісний, процесуальний); креативний (особистісно-креативний); рефлексивний (оцінно-рефлексивний).

С. Вітвицька виокремлює наступні компоненти готовності: мотиваційно-ціннісний, змістовий (когнітивний), операційно-діяльнісний, інтегративно-творчий, комунікативно-емпатійний, культурологічно-світоглядний, аналітико-рефлексивний, результативно-продуктивний (Вітвицька, 2011).

Для розуміння суті поняття готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи важливо розкрити зміст операційно-діяльнісного компоненту.

У цьому контексті імпує позиція С. Волгіної, яка стверджує, що операційно-діяльнісний компонент готовності характеризує володіння студентом системою умінь та навичок необхідних для здійснення успішної професійної діяльності в майбутньому, вміння самостійно визначати направленість фахової самоосвіти, наявність елементів самовиховання, сформованість вміння планувати програму професійного самовдосконалення. До показників сформованості цього компоненту дослідниця відносить наявність знань, умінь та навичок для ефективної самостійної роботи, критичне мислення, навички систематизації, оцінки та реалізації опрацьованого матеріалу (Волгіна, 2015).

Вартує уваги і думка А. Шабалдака, який зазначає, що операційно-діяльнісний компонент готовності характеризується сукупністю фахових умінь і навичок, необхідних для ефективного вирішення професійних завдань, на основі усвідомленого оволодіння студентами вимогами щодо «правильних» дій та наступним їх використанням; палітрою спеціальних умінь: мобілізуватись у складних ситуаціях, генерувати оптимальні тактико-стратегічні ідеї під час небезпечних ситуацій; володінням організаторськими навичками тощо. Цей компонент визначає: вміння вирішувати професійно спрямовані навчально-розвивальні праксеологічні ситуації з урахуванням особливостей фахової діяльності; володіння навичками аналітико-корекційного аналізу власних професійних дій з точки зору раціональної організації практичної діяльності; наявність спеціальних професійних умінь та навичок (антиципації, саморегуляції, приймати рішення в кризових ситуаціях, урахувати у фаховій діяльності індивідуальні особливості особистості; аналізувати власну діяльність з точки зору її ефективності та раціональності) (Шабалдак, 2017).

Досліджуючи проблематику підготовки майбутніх учителів до формування культури безпеки життєдіяльності в учнів основної школи, Т. Петухова наголошує, що операційно-діяльнісний компонент відображає практичну реалізацію забезпечення безпеки життєдіяльності учнів у навчально-виховному процесі. Він поєднує у собі вміння застосовувати набуті знання на практиці; володіння психолого-педагогічними та специфічними прийомами і засобами педагогічного впливу; константність коригувальної діяльності з виправлення виявлених недоліків. Цей компонент передбачає оволодіння компетенціями з безпеки життєдіяльності, зокрема: ергономічними; забезпечення власної й колективної безпеки у звичайних та екстремальних умовах; забезпечення психологічного комфорту навчально-виховного процесу; створення засобів наочності, навчальних приладів й обладнання; застосування засобів індивідуального та колективного захисту; виявлення негативних чинників оточуючого середовища (Петухова, 2010).

Варто погодитися з О. Затворнюк, яка переконливо доводить, що операційно-діяльнісний компонент передбачає наявність у студентів (майбутніх учителів) комплексу вмінь, необхідних для професійної діяльності, які надалі вони зможуть удосконалювати, а також знання методів і технологій саморозвитку. Цей компонент є провідним функціонально забезпечуючим чинником, що зумовлює високу результативність та творчий характер дій щодо самовдосконалення (Затворнюк, 2016). Як слушно зазначають І. Вачков та С. Дерябо, головна риса вмінь – це здатність людини застосовувати свої знання, навички тощо з урахуванням вимог конкретної ситуації, що іноді називають «управління виконанням» (Вачков, & Дерябо, 2004).

На підставі аналізу наукових праць (О. Дорошенко, Л. Іванова, Ю. Мухаріна, К. Оглоблін) ми дійшли висновку, що операційно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи передбачає визначення найбільш значущих груп умінь майбутніх учителів природничих наук, необхідних для організації безпечної життєдіяльності школярів:

- прогностичні вміння характеризуються можливістю формування власної культури безпеки особистості та своїх вихованців; використання в педагогічній діяльності новаторських рішень щодо оздоровлення та вдосконалення шкільної освіти, спрямованої на безпечну життєдіяльність; ведення профілактичної роботи; застосування форм і методів організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи під час занять та у повсякденному житті;

- організаторські вміння складають основу організації особистої професійної діяльності на реалізацію оздоровчої функції та безпеки життя; пропаганди використання форм і методів організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи, форм, методів та засобів реалізації здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі сучасної школи;

- комунікативні вміння відбивають дружню співпрацю зі школярами, їхніми батьками, колегами у вигляді конструктивного спілкування з роз'яснення й опанування форм і методів оздоровлення, організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи, реалізації здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі сучасної школи; формування розуміння необхідності застосування правил безпечної поведінки (про джерела безпеки, заходи її попередження і способах уникнути), знань, як без поразки діяти в ситуаціях, надзвичайних і небезпечних для здоров'я людини, методів захисту від небезпек природного, техногенного та антропогенного характеру;

- гностичні вміння необхідні для навчання школярів, їхніх батьків та колег правилам безпечної поведінки, формам і методам оздоровлення та організації безпечної життєдіяльності; використання в професійній діяльності науково-методичних рекомендацій щодо застосування методів організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи, здоров'язбережувальних технологій.

- дослідницькі вміння характеризуються можливістю застосування прийомів організації в науково-дослідницькій діяльності, планування дослідницької роботи, проведення самоаналізу, регуляція власних дій у процесі дослідницької діяльності, проведення експериментальних досліджень, спостереження фактів, подій, обробка даних спостережень, впровадження результатів у практичну діяльність щодо організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи;

- проєктувальні вміння характеризуються здатністю до передбачення наслідків від тих чи інших надзвичайних і небезпечних для здоров'я і життя людини ситуацій, формулювання системи педагогічних цілей, планування інформаційної діяльності, власної та учнівської безпечної життєдіяльності, заходів з охорони праці та безпеки життєдіяльності у навчальному закладі.

Отже, складові операційно-діялісного компоненту готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи візуалізовано на рисунку 1.

Варто наголосити, що операційно-діялісний компонент готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи передбачає оперування студентом усіма необхідними методиками отримання та обробки педагогічної інформації.

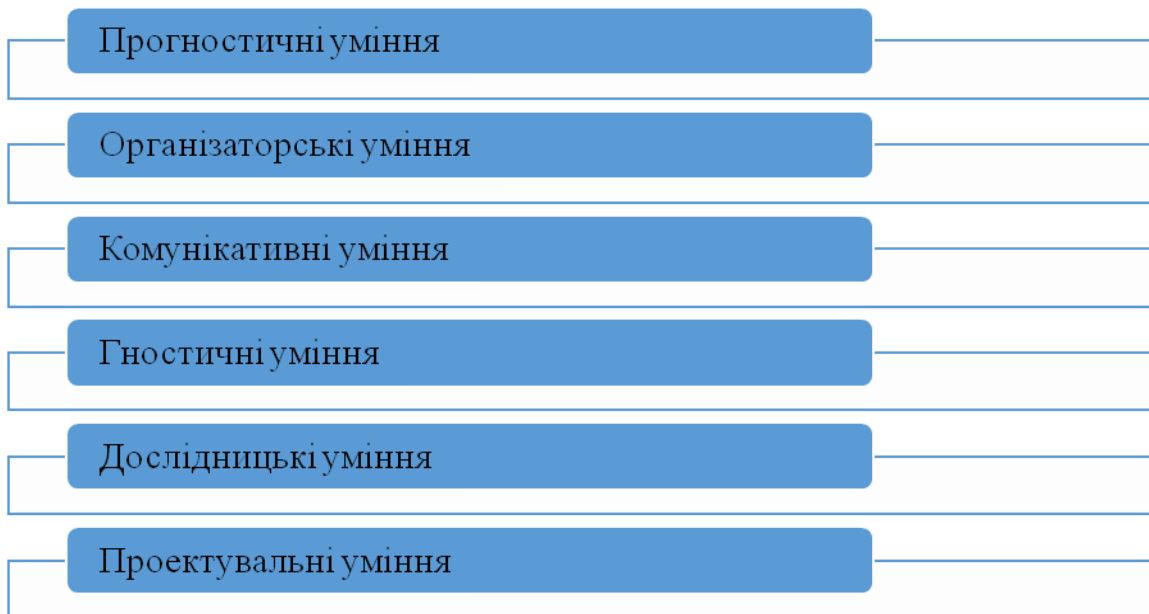

Рис. 1. Операційно-діяльнісний компонент компонент готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи

Наприклад, майбутній учитель природничих наук повинен досконало володіти методиками та уміти проводити всі види занять, аналізувати взаємодію педагогічної теорії і практики; використовувати понятійний апарат методології педагогіки, дидактики, валеології, охорони праці, безпеки життєдіяльності людини, основ здоров'я, ергономіки, медицини, психології; аналізувати педагогічні системи, освітній процес тощо; реалізувати принципи процесу навчання; застосовувати дидактичні засади (мета, зміст, методи, засоби, форми) освітнього процесу; прогнозувати й аналізувати шлях розвитку професійної освіти, природничих наук через призму безпеки життєдіяльності. А також повинен вміти вести оперативний пошук, відбір, систематизацію, накопичення й аналіз різної інформації, яка допоможе у процесі організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи; здійснювати постановку завдань для розробки і впровадження різноманітних програм чи проектів, спрямованих на визначення рівня безпеки системи «людина – життєве середовище», оцінювання середовища перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу, ідентифікації небезпек, визначення причини та можливих їх наслідків, надання першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях собі та іншим тощо. Безумовно, цей компонент визначається глибиною та обсягом отриманих знань, повнотою педагогічних умінь.

Висновки. Підбиваючи підсумки, зазначимо, що операційно-діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи передбачає вміння здобувати, поповнювати й розширювати знання, організовувати діяльність свою та учнів відповідно до цілей освітнього процесу та безпечної життєдіяльності, урахування інноваційні освітні та здоров'язбережувальні технології, а також доцільно їх застосовувати; уміння розвивати власну культуру безпеки особистості та своїх вихованців; уміння організувати міжособистісну взаємодію; здатність будувати навчальний діалог, координувати дії його учасників; стимулювати активність учнів, ініціативу, підтримувати в них стійкий інтерес до правил безпечної поведінки; уміння обирати оптимальні методи і прийоми навчання, форми роботи, відбирати, дозувати, композиційно будувати навчальний матеріал, який пропагує здоровий спосіб життя та безпеку життєдіяльності; проектувати цілі й завдання навчальної і виховної роботи; уміння розробляти систему організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розкритті суті інших компонентів готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи.

Список використаних джерел

- Вачков, И. В., & Дерябо, С. Д. (2004). *Окна в мир тренинга. Методологические основы субъектного подхода к групповой работе*: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Речь.
- Вітвицька, С. С. (2011). *Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Житомир.
- Волгіна, С. А. (2015). Компонентно-структурний аналіз готовності до професійного самовдосконалення. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка, Психологія, 6. Взято з <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10188/13390>.
- Дорошенко, О. (2012). Структурні компоненти підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'яформувальних технологій. *Фізична активність, здоров'я і спорт*, 2, 73-77.

- Дьяченко, М. И., & Кандыбович, Л. А. (1976). *Психологические проблемы готовности к деятельности*. Минск: Изд-во БГУ.
- Затворнюк, О. М. (2016). Сутність та структура готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 5, Вип. 55: Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 72-77.
- Іванова, Л. І. (2007). *Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів*. (Дис. канд. пед. наук). Київ.
- Кропивка, О. Г. (2019). Когнітивний компонент готовності майбутніх учителів природничих наук до організації безпечної життєдіяльності учнів старшої школи. *Методика викладання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXVI Каришинські читання): матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (С. 179-191) Полтава: Сімон.
- Мусхаріна, Ю. Ю. (2014). Теоретичний аналіз особливостей професійної готовності майбутнього вчителя фізичної культури до оздоровчої діяльності. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 44, 189-195.
- Оглоблин, К. А. (2008). *Опережающая стратегия подготовки педагогов физической культуры на основе непрерывного здоровьесформирующего образования*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Санкт-Петербург.
- Петухова, Т. А. (2010). *Підготовка майбутніх учителів до формування культури безпеки життєдіяльності в учнів основної школи*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Київ.
- Шабалдак, А. В. (2017). Компоненти, критерії, показники та рівні готовності курсантів військової академії до професійної діяльності на основі реалізації прагматичного підходу. *Молодий вчений*, 2, 563-567.

References

- Doroshenko, O. (2012). Strukturni komponenty pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do vprovadzhennia zdoroviaformuvalnykh tekhnolohii [Structural components of training of future physical education teachers for the introduction of health-forming technologies]. *Fizychna aktyvnist, zdorovia i sport [Physical activity, health and sports]*, 2, 73-77 [in Ukrainian].
- Diachenko, M. I., & Kandybovich, L. A. (1976). *Psikhologicheskie problemy gotovnosti k deiatelnosti [Psychological problems of readiness for activity]*. Minsk: Izd-vo BGU [in Russian].
- Ivanova, L. I. (2007). *Pidhotovka maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-ozdorovchoi roboty z uchniamy zahalnoosvitnix navchalnykh zakladiv [Preparation of future teachers of physical culture for physical education and health work with pupils of general educational institutions]*. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Kropyvka, O. H. (2019). Kohnityvnyi komponent hotovnosti maibutnix uchyteliv pryrodnychkh nauk do orhanizatsii bezpechnoi zhyttiediialnosti uchniv starshoi shkoly [Cognitive component of future teachers' readiness to organize safe living activities for high school students]. *Metodyka vykladannia pryrodnychkh dystsyplin u serednii ta vyshchii shkoli (XXVI Karyshynski chytannia) [Methods of Teaching Natural Sciences in Secondary and Higher Schools (XXVI Karishin Readings)]: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 179-181). Poltava: Simon [in Ukrainian].
- Muskharina, Yu. Yu. (2014). Teoretychnyi analiz osoblyvostei profesiinoi hotovnosti maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury do ozdorovchoi diialnosti [Theoretical analysis of features of professional readiness of the future physical education teacher for health activity]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity [Problems of engineering and pedagogical education]*, 44, 189-195 [in Ukrainian].
- Ohloblyn, K. A. (2008). *Operezhaiushchaia stratehiya podhotovky pedahohov fizycheskoi kultury na osnove neprerывnogo zdoroveformyruushcheho obrazovanya [An advanced training strategy for physical education teachers based on continuous health education]*. (Extended abstract of D diss.). Sankt-Peterburg [in Russian].
- Petukhova, T. A. (2010). *Pidhotovka maibutnix uchyteliv do formuvannia kultury bezpeky zhyttiediialnosti v uchniv osnovnoi shkoly [Preparing future teachers for the formation of a culture of life safety in primary school students]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Shabalda, A. V. (2017). Komponenty, kryterii, pokaznyky ta rivni hotovnosti kursantiv viiskovoi akademii do profesiinoi diialnosti na osnovi realizatsii prakseolohichnoho pidkhodu [Components, criteria, indicators and levels of readiness of military academy cadets for professional activity based on implementation of praxeological approach]. *Molodyi vchenyi [Young scientist]*, 2, 563-567 [in Ukrainian].
- Vachkov, Y. V., & Deriabo, S. D. (2004). *Okna v myr trenynha. Metodolohycheskye osnovy sub'ektnoho pokhoda k hruppovoi rabote [Windows to the world of training. Methodological foundations of a subjective approach to group work]*: ucheb. posobyе. Sankt-Peterburg: Rech [in Russian].
- Vitvytska, S. S. (2011). *Teoretychni i metodychni zasady pedahohichnoi pidhotovky mahistriv v umovakh stupenevoi osvity [Theoretical and methodological foundations of pedagogical preparation of masters in the conditions of step education]*. (Extended abstract of D diss.). Zhytomyr [in Ukrainian].
- Volhina, S. A. (2015). Komponentno-strukturnyi analiz hotovnosti do profesiinoho samovdoskonaleння [Component-structural analysis of readiness for professional self-improvement]. *Visnyk Natsionalnoho aviatyinoho universytetu. Seriya: Pedahohika, Psykholohiia [Bulletin of the National Aviation University. Series: Pedagogy, Psychology]*, 6. Retrieved from <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10188/13390> [in Ukrainian].

Zatvorniuk, O. M. (2016). Sutnist ta struktura hotovnosti maibutnix psykhologiv do profesiinoho samovdoskonalennia [The essence and structure of future psychologists' readiness for professional self-improvement]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Ser. 5, Vyp. 55: Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy* [Scientific journal of MP Dragomanov National Pedagogical University. Avg. 5, no. 55: Pedagogical sciences: realities and perspectives], 72-77 [in Ukrainian].

КРОПИВКА О.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

OPERATIVE-ACTIVE COMPLEX OF FUTURE TEACHERS OF NATURAL RESEARCHES TO THE ORGANIZATION OF SAFE LIFE OF SENIOR SCHOOL SCHOOLS

In the article, based on the analysis of theoretical literature, the operational-activity component of the readiness of future teachers of natural sciences to organize the safe life of high school students is described. It was found out that the operational-activity component of the readiness of future teachers of natural sciences to organize the safe life of high school students reflects the most significant groups of future teachers of natural sciences, which are necessary for a successful process of organization of safe living of pupils: prognostic, organizational, communicative, gnostic, research and designing ones. It is determined that the operational-activity component of the future teachers' readiness for the organization of safe life activities of high school students implies the ability to acquire, supplement and expand knowledge, organize their activities and students in accordance with the goals of the educational process and safe life, health and learning, saving technologies, and it is advisable to apply them; ability to develop one's own culture of personal and personal safety; ability to organize interpersonal interaction; ability to build educational dialogue, to coordinate actions of its participants; to stimulate students' activity, initiative, to maintain in them a steady interest in the rules of safe behavior; ability to choose the best teaching methods and techniques, forms of work, select, dispense, and constructively build educational material that promotes a healthy lifestyle and safety of life; to design goals and objectives of educational and educational work; ability to develop a system of organizing the safe functioning of high school students. We see the prospects for further research in revealing the essence of other components of the willingness of future science teachers to organize the safe functioning of high school students.

Key words: *readiness; component; future teacher; natural sciences; safe livelihoods; high school students*

Стаття надійшла до редакції 20.04.2019 р.

УДК 378.091.3:373.5.011.3-051:74

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2019.23.183231>

ЛІ ХАН

ORCID ID 0000-0001-5927-5840

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У статті визначено та обгрунтовано методологічні підходи до формування творчої педагогічної позиції майбутніх учителів образотворчого мистецтва: особистісно-діяльнісний, компетентісний, аксіологічний, та креативний.

Ключові слова: творча педагогічна позиція; методологічний підхід; діяльнісний; аксіологічний; компетентісний; креативний

Постановка проблеми. Сучасна мистецько-педагогічна освіта має забезпечити ефективну підготовку майбутніх учителів образотворчого мистецтва, конкурентоспроможних у сфері освітніх послуг, готових до виявлення ціннісно-сміслового ставлення до професійно-педагогічної діяльності, творчої активності й ініціативи у розв'язанні художньо-педагогічних завдань; здатних до оригінальних педагогічних рішень, нестандартного мислення, самостійності, відходу від шаблонів й стереотипів, педагогічної імпровізації та створення інноваційних педагогічних продуктів, а отже таких, які мають сформовану творчу педагогічну позицію.

Для ефективного вирішення зазначеної проблеми необхідно спиратися на фундаментальну науково-теоретичну базу, зокрема на систему методологічних підходів.

Мета статті полягає у визначенні та обгрунтуванні методологічних підходів щодо формування творчої педагогічної позиції майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Здійснене нами у ході наукового пошуку дослідження методологічних стратегій засвідчило, що найбільш продуктивними у формуванні творчої педагогічної позиції майбутніх учителів образотворчого мистецтва виступають особистісно-діяльнісний, аксіологічний, компетентісний та креативний